

Ik ben een Kanjer!

Kanjerbeleid

**BELEIDSSTUK KANJERTRAINING
& PESTBELEID**

Inhoudsopgave

INLEIDING	1
INHOUD VAN DE KANJERTRAINING	2
GEDRAGSTYPES EN PETTEN	3
ROL VAN DE LEERKRACHT	4
VERTROUWEN	5
STAPPENPLAN IN HET GEVAL VAN ONGEWENST GEDRAG	6
TREITEREN & PLAGEN	8
SIGNALLEN VAN TREITEREN	9
PESTPROTOCOL	10
TIPS VOOR OUDERS & KINDEREN	12
AANTEKENINGEN	13

Inleiding

Dit is het beleidsstuk Kanjertraining. Het geeft zicht op wat we op school doen en waar we voor staan. OBS De Vossestaart wil een veilige en prettige plek zijn voor alle leerlingen, ouders en leerkrachten. Van ouders verwachten wij dat zij ons, leerlingen en leerkrachten, helpen om dit waar te maken.

We hanteren de regel: **binnen school gaan wij respectvol met elkaar en met de materialen om.** Dit willen wij bereiken door:

- Het bieden van een vertrouwde en veilige omgeving.
- Kinderen begeleiden ook in hun persoonlijke ontwikkeling.
- Kinderen leren omgaan met zichzelf, de ander en de omgeving.
- Een goed contact onderhouden met ouders, er is sprake van open communicatie.

Op school hanteren wij daarom de Kanjertraining. De aanpak van deze methode geeft ons houvast. De Kanjertraining is een methodische aanpak van de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind en het pedagogisch handelen van de leerkracht.

DOEL VAN DIT BELEID

- Eenduidigheid in de aanpak van ongewenst gedrag en eenduidigheid in het handelen van leerkrachten bij constatering van ongewenst gedrag.
- Leerkrachten en schoolleiding een toereikend middel bieden om adequaat te kunnen reageren op ongewenst gedrag.
- Leerlingen en ouders te laten weten waar ze aan toe zijn.

- Ouders in een vroeg stadium vragen om medeverantwoordelijkheid te dragen voor het gedrag van hun kind op school.
- Tijdig signaleren van gedrags- en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen.
- Het structureel verminderen van ongewenst gedrag in de school, door het volgen van een duidelijke lijn.

Voor het onderwijs zijn de doelen vooral praktisch:

- De leerkracht wordt gerespecteerd.
- Pestproblemen worden opgelost.
- Leerlingen durven zichzelf te zijn.
- Leerlingen voelen zich veilig.
- Leerlingen voelen zich bij elkaar betrokken.
- Leerlingen kunnen gevoelens verwoorden.
- Leerlingen krijgen meer zelfvertrouwen.
- De school weet grenzen te stellen.

Alle leerkrachten hebben deelgenomen aan de kanjertraining en zijn bevoegd de kanjerlessen te geven. Alle nieuwe leerkrachten moeten een training volgen. Het team onderschrijft en hanteert de doelstellingen van de Kanjertraining.

Inhoud van de kanjertraining

Door het jaar heen behandelen we negen thema's met als uiteindelijk doel dat de kinderen zoveel mogelijk als volgt over zichzelf denken:

- Hier ben ik. Het is goed dat ik er ben
- Er zijn mensen die van mij houden
- Niet iedereen vindt mij aardig, dat hoort zo
- Ik luister wel naar kritiek
- Ik zeg wat ik voel en wat ik denk
- Doet iemand vervelend tegen mij, dan haal ik mijn schouders op
- Doet iemand rot, dan doe ik niet mee
- Ik gedraag me als een kanjer, want ik ben een kanjer

Dit proberen we na te streven met respect voor de eigenheid van het kind, dus binnen het haalbare van het individuele kind. Op de informatieavond aan het begin van het schooljaar worden ouders geïnformeerd over de kanjerafspraken.

INHOUDELIJKE VORMGEVING

De methode kent aanbod voor onder-, midden en bovenbouw. De centrale boeken zijn:

- Max en het dorpje voor de groepen 1 en 2
- Max en de klas voor de groepen 3 en 4
- Max en de zwerver groep 5, 6, 7 en 8
- Overige materialen:

Max en de vogel

De vogel (prentenboek)

Kanjerwerkboeken voor groep 4, 6, 7 en 8

Voor iedere groep een set petten en een poster met de kanjerafspraken

- Handleiding voor de school

In alle leerjaren worden 9 kanjerlessen gegeven volgens een afgesproken spreiding over het schooljaar. Zo is de hele school een bepaalde periode bezig met hetzelfde thema. Bij het inplannen van de lessen over het jaar houden we rekening met, vieringen, projecten e.d. om de kinderen niet te overvoeren met thema's waar het mee bezig moet zijn. De gezamenlijkheid geeft de kanjertraining meer kracht omdat we op dat moment met z'n allen over hetzelfde praten.

DE 9 LESSEN/THEMA'S

1. Jezelf voorstellen
2. Iets aardigs zeggen
3. Weet jij hoe je je voelt
4. Kun jij nee zeggen
5. Luisteren en vertellen
6. Luisteren en samenwerken
7. Vriendschap
8. Vragen stellen
9. Er zijn mensen die van je houden

In het laatste schoolverslag staat voor elk kind een tip en top. Daarnaast spreken we altijd - in alle groepen - het hele jaar door de kanjertaal en doen we groepsvormende activiteiten, energizers en vrouwensoefeningen.

SOCIALE MEDIA

In de groepen 7 en 8 wordt, in samenwerking met de media-coach van de bibliotheek, aandacht besteed aan sociale media. In de maand november nemen we deel aan de week van de mediawijjsheid.

Gedragstypes en petten

DE KANJERAFSPRAKEN:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand doet zielig

Er zijn vier petten die centraal staan bij de kanjertraining: de witte, de rode, de zwarte en de gele pet. Deze petten komen terug tijdens de lessen en geven een bepaald gedrag aan.

Heb je de **witte pet** (= doe jij als de witte pet) dan ben je een echte kanjer en je gedraagt je als een kanjertijger. Je bent eerlijk en te vertrouwen, je doet de goede dingen en je helpt iedereen om het samen met elkaar goed te hebben. De tijger (Kanjertijger) is betrouwbaar en zeker van zichzelf, hij denkt goed over zichzelf en de ander.

Heb je de **rode pet** dan ben je de uitslover. Hij wordt vergeleken met een aap: die neemt niets serieus en maakt overal een geintje van. In feite is hij onbetrouwbaar, want je kunt niet op hem bouwen. De aap (uitslover, grapjurk, uitslover) heeft de rode pet op, hij denkt slecht over zichzelf en slecht over de ander.

De **gele pet** is het konijntje dat stil is en bang en denkt dat het zich niet kan verweren maar dat wel wil. Het konijn (stille of bange) heeft de gele pet op, hij denkt slecht over zichzelf en goed over de ander.

Heb je de **zwarte pet** op, dan ben je de pestvogel, de baas-speler. De pestvogel (baas-speler) denkt goed over zichzelf en slecht over de ander.

Niemand is alleen maar één van de gedrags-typen, we kennen alle petten. De gedrags-typen voor kinderen bepaald gedrag direct duidelijk en zij kunnen het onderbrengen in gewenst of ongewenst gedrag. Met Kanjertraining streven we ernaar om kinderen zichzelf te laten zijn, worden wie je bent. Streven naar het verlangen van het kind. Een kind met veel de gele pet op heeft het verlangen om niet meer zoveel angst te hebben. Kanjertraining biedt het kind dan handvatten om zijn handelingsmogelijkheden uit te breiden, zodat het kind minder vaak angstig is.

Rol van de leerkracht

De leerkracht:

1. toont respect en begrip naar de leerlingen
2. durft vertrouwen te geven
3. heeft hoge verwachtingen van de kinderen
4. durft naar eigen functioneren te kijken
5. durft controle uit handen te geven
6. is consequent met duidelijke regels en grenzen
7. corrigeert opbouwend en geeft tips
8. bevordert de zelfstandigheid
9. zorgt voor een rustige en veilige sfeer

Wij geven hier op de volgende wijze vorm aan:

- De leerkrachten tonen belangstelling voor de leerlingen, in hun werk, spel en culturele achtergrond. Leerkrachten luisteren naar de leerlingen en nemen hun meningen serieus zonder er een waardeoordeel over te geven.

Praten over sociaal emotionele onderwerpen kan voor kinderen beangstigend zijn en het geven van een compliment kan het angstige kind remmen om ook zijn mening nog te geven, deze al wel niet zo goed zijn.

- De leerkrachten maken alleen in positieve zin opmerkingen over uiterlijkheden en persoonlijkheid van het kind en proberen dit in gelijke mate over de kinderen in hun groep te verdelen.
- Iedere leerkracht heeft in zijn groep persoonlijke voorkeuren in relatie tot de kinderen. We nemen hierin een professionele houding aan en maken geen overbodig onderscheid tussen leerlingen.
- Een leerkracht is naast de professional ook een mens, zodra de leerkracht ongewenst gedrag laat zien en door de kinderen, een collega of zichzelf wordt gecorrigeerd, bespreekt hij dat weer

met de kinderen. We stappen hier niet zomaar overheen, dat doen we met de kinderen ook niet.

- De leerkrachten hanteren de kanjeratfspraken consequent, bij overtreding corrigeren we.
- Wanneer kinderen ongewenst gedrag laten zien spreken we ze aan en bevragen hun intentie, gedrag met of zonder opzet maakt een groot verschil. Zonder opzet in het spel vraagt het kind om begeleiding en sturing. Hoe had je het anders kunnen doen, wat kun je doen om het weer goed te maken. Komt het kind niet tot oplossingen dan geeft de leerkracht tips aan het kind. Opzettelijk ongewenst gedrag vraagt om correctie.
- Corrigeren doen we middels een stappenplan, waarin duidelijk de standaardprocedure en de vervolprocedures in stappen staan beschreven.

Uiteraard werken we naar zo min mogelijk corrigeren en zoveel mogelijk voorkomen.

- Corrigeren gebeurt altijd met respect voor het kind. Corrigeren doen we van nabij en prijzen op afstand.
- Corrigeren gebeurt met de ik boodschap, dit geeft de kinderen de ruimte en de veiligheid om te reageren.
- Werken met een methodische aanpak voor sociaal emotionele ontwikkeling op school vraagt veel van de leerkracht. Leerkrachtgedrag is gedurende de gehele dag zichtbaar.

Tijdens de kanjerlessen doen we ook vertrouwens- oefeningen. Deze vinden alleen doorgang op het moment dat de sfeer goed is in de groep. Dit vergt een uiterste concentratie en vertrouwen van iedereen. De leerkracht bepaalt of de groep er klaar voor is en geeft ze het volledige vertrouwen de oefening uit te voeren.

De vrouwensoefeningen doen veel met het zelfvertrouwen van de kinderen, anderen vertrouwen mij! Om het zelfvertrouwen bij de kinderen verder te bevorderen spreken de leerkrachten hun hoge verwachtingen uit naar de kinderen, zeker naar kinderen die dit nodig hebben. De leerkrachten geven positieve feedback naar de kinderen, zonder na te laten duidelijk te zijn, corrigeren mag zeker als een kind zijn best niet doet.

Om de zelfstandigheid te bevorderen laten de leerkrachten duidelijk weten wanneer ze wel of niet beschikbaar zijn voor de kinderen en wordt hen aangeleerd hoe dan hun problemen op te lossen. In geval van een ruzie leren we de kinderen aan eerst aan te geven, volgens de principes van de Kanjertraining (witte pet), dit niet leuk te vinden. Houdt het niet dan loop je er bij weg, wel altijd naar een ander. Houdt het nog niet op meld je het bij de leerkracht.

Vertrouwen

ENERGIZERS

Om de groepsband te versterken werken we ook met energizers, dit zijn korte spelletjes waar je even je energie in kwijt kunt en waar je als groep met elkaar heel veel plezier beleeft. Dit samen plezier maken als groep versterkt de groepsband en geeft de groep de mogelijkheid om daarna weer met alle concentratie verder te gaan met hun werk.

PESTEN

In geval van pestgedrag zien we de pester en de gepeste beiden als kinderen die hun handelingsrepertoire moeten wijzigen. Beiden hebben begeleiding nodig van school en thuis. Directie en beide ouderparen worden in zo'n geval dan ook direct ingelicht. Op deze wijze kunnen we het handelen naar beide kinderen zowel op school als thuis op elkaar afstemmen. Ook de groepsdimensie kan dan heel krachtig werken om het pesten te laten stoppen. Kanjerkringen houden met de hele groep zal dan ook altijd behoren tot de acties die genomen worden om het pesten te stoppen.

Stappenplan in het geval van ongewenst gedrag

Opzettelijk ongewenst gedrag vraagt om correctie. Corrigeren doen we middels de volgende stappen:

STAP 1: STANDAARDPROCEDURE

Bij ongewenst gedrag (pesten, grof taalgebruik, ongehoorzaamheid, agressief gedrag) wordt het kind door de leerkracht gewaarschuwd. Er is sprake van een (verbale) correctie. Bij herhaling binnen korte tijd volgt een sanctie. Het kind moet weten waarom deze sanctie gegeven wordt, welk gedrag wordt afgekeurd. Deze sanctie staat in verhouding tot de "overtreding". Voorbeelden:

- Kortdurende time-out op een andere plaats in de klas.
- Kortdurende time-out op de gang (max. 5 min).
- Een pauze binnen blijven.
- Kortdurend in een andere groep geplaatst worden.

- Een korte schrijfopdracht (over de overtreding).
- Nablijven; dit betekent dat er een gesprek plaats vindt van de leerkracht met het kind. Hierbij is het altijd goed als de leerkracht zegt dat de kritiek het gedrag betreft en niet het kind. Dit om te voorkomen dat het kind het gevoel krijgt dat de leerkracht een hekel aan hem/haar heeft.

De leerkracht gebruikt hiervoor de aanpak zoals deze in de kanjertraining is beschreven. (indien nablijven langer duurt dan 15 minuten belt de leerkracht even naar huis om dit te melden). De leerkracht probeert in het gesprek ook te onderzoeken waarom het kind zich zo gedraagt. In alle gevallen komen leerkracht en leerling in gesprek over de gebeurtenissen, zodat voor de leerling duidelijk wordt wat de reden is van deze sanctie. Wanneer kinderen binnen 2 weken meerdere keren tegen een sanctie oplopen, volgt er een gesprek met ouder(s). Kind en leerkracht om

over het gedrag te spreken. De leerkracht maakt melding van het gedrag en maakt zijn/haar zorgen om dit gedrag kenbaar. Tevens wordt afgesproken hoe voorkomen kan worden om in stap 2 van deze procedure te geraken. Wanneer dit resulteert in een positieve gedragsverandering, blijft de leerling in stap 1. Wanneer het gedrag niet positief verandert of wanneer een kind na verloop van tijd toch weer terugvalt in het foute gedrag volgt stap 2.

STAP 2: VERVOLGPCEDURE

De leerkracht neemt contact op met de ouders om over het gedrag van hun kind te praten. De ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om mee te werken aan een oplossing. Van dit gesprek en de afspraken wordt een verslag gemaakt. De ouders tekenen dit verslag. De leerkracht hanteert bij dit gesprek en de aanpak vanuit de kanjertraining. Wanneer er sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid, wordt afgesproken wanneer er een vervolgesprek/evaluatiegesprek plaats zal vinden.

Het verslag wordt gearriveerd in het leerling-dossier. De afspraken worden omgezet in een aanpak of handelingsplan. Op het afgesproken evaluatiemoment (datum wordt vastgelegd in aanpak of handelingsplan) spreken de ouders en de leerkracht over hun bevindingen. Bij verbetering van het gedrag wordt afgesproken de leerling te blijven volgen. Indien nodig, bij terugval in het probleemgedrag, worden de ouders opnieuw benaderd voor een gesprek.

STAP 3

Indien het negatieve gedrag aanhoudt, meldt de leerkracht dit aan de intern begeleider en aan de directeur. Het doel hiervan is om te komen tot een nadere analyse van de oorzaak van het probleem.

Vervolgens worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek. Dit gebeurt door de leerkracht. De intern begeleider en/of de directeur zijn bij dit gesprek aanwezig. In het gesprek worden de zorgen t.a.v. het ongewenste gedrag besproken en er wordt nadrukkelijk bekeken of er interne of externe hulp kan worden ingeschakeld, daarbij valt te denken aan observaties door IB-er, zorgteam e.d. Ook van dit gesprek, waarbij ook de ouders zijn betrokken, wordt verslag gemaakt. Het verslag wordt gearriveerd in het leerlingendossier.

Bij gedeelde verantwoordelijkheid wordt er een plan opgesteld en een evaluatiemoment afgesproken. Op het afgesproken evaluatie-moment spreken de ouders, de leerkracht en de intern begeleider over hun bevindingen.

Bij verbetering van het gedrag wordt afgesproken de leerling te blijven volgen. Indien nodig worden de ouders opnieuw benaderd voor een gesprek.

STAP 4

Wanneer het gedrag niet verbeterd is, ondanks de boven beschreven aanpak, of wanneer er geen sprake is van gedeelde verantwoordelijkheid, kan de directeur overgaan tot uitvoering van het schorsings- en verwijderingsbeleid. Voorafgaande aan de uitvoering van dit beleid kan overwogen worden de leerling (tijdelijk) in een andere groep of andere school te plaatsen.

Wanneer sprake is van schorsing en verwijdering, worden het dossier en de afspraken met de leerplicht-ambtenaar besproken. Er wordt een overleg gepland tussen ouders, school en de leerplichtambtenaar.

Dit stappenplan moet gezien worden als een richtlijn. Een afspraak over hoe we handelen. Belangrijke elementen zijn de overlegmomenten met de ouders en de schriftelijke weerslag van gemaakte afspraken. Het belangrijkste uitgangspunt is dat de Vossestaart een veilige school wil zijn voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders. Voorwaarde voor de aanpak is steeds of de aanpak hanteerbaar is voor de leerkracht, ook m.b.t. de andere kinderen in de groep.

De directeur is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de school. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij de directeur afwijkt van het stappenplan. Indien een leerling zich ontoelaatbaar gedraagt, kan dit leiden tot een onmiddellijke time-out of schorsing.

Opmerking:

In die situaties waarbij sprake blijft van onwil m.b.t. de aanpak van ongewenst gedrag, rest ons niets anders dan over te gaan tot uitvoering van het schorsing- en verwijderingsbeleid.

Treiteren & plagen

Er bestaat een verschil tussen plagen en pesten. De Kanjertraining geeft aan: "Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten".

- Acties en afspraken in verband hiermee zijn:
- signalen van laag welbevinden in het algemeen oppakken;
  - plagen, bespotten en kleineren aanpakken;
  - op een spottende, onvriendelijke manier iemand uitlachen niet tolereren;
  - fysiek contact afkeuren; afspraken maken over grensoverschrijdend gedrag (veiligheid andere kinderen is van belang);
  - herhaaldelijke betrokkenheid bij ruzies met ouders en evt. derden oppakken;
  - kleefgedrag (dicht bij de leerkracht willen blijven, gele pet) bespreken.

ALGEMENE LIJN OM TREITEREN OP SCHOOL TE VOORKOMEN

1. Aan het einde van het cursusjaar worden er afspraken gemaakt met betrekking tot de start van het nieuwe jaar, met name wat betreft het begeleiden van de groepsvorming. Bij de opening van het jaar worden deze afspraken nog een keer aangescherpt.
2. In de eerste schoolweek worden met de klas de groepstegels vastgesteld. De naleving hiervan wordt regelmatig ter sprake gebracht.
3. In de eerste schoolweken worden, met het oog op een positieve groepsvorming, passende lessen uit de Kanjertraining uitgevoerd.
4. Tijdens de ouderbezoeken wordt altijd gevraagd of de ouders signalen hebben gekregen dat hun

kind anderen pest, gepest wordt of aangeeft dat anderen in de klas of op school gepest worden. Voorafgaand worden ook de kinderen bevraagd naar hun welbevinden; hoe vind je dat het gaat op school? Tips- adviezen voor leerkracht?

5. Op twee momenten in het jaar, rond de herfstvakantie en rond de voorjaarsvakantie, nemen we Kanvas af. De intern begeleider ontvangt van alle klassen de resultaten. Hierna worden in de teamvergadering de resultaten besproken.
6. Na de herfstvakantie en na de voorjaarsvakantie worden er tenminste drie lessen (zo mogelijk bij verschillende vakgebieden) gegeven die gericht zijn op sociale vaardigheden. Binnen de Kanjertraining wordt voor de keuze van onderwerpen aangesloten bij de gesignaleerde problemen uit Kanvas. Op de teamvergadering van januari worden deze lessen geëvalueerd.

7. Aan het einde van het cursusjaar wordt besproken of het protocol voldoende heeft voorzien in de voorkomende situaties en/of aanvullingen nodig zijn. Tevens wordt er vooruitgeblikt naar het nieuwe cursusjaar.

Signalen van treiteren

SIGNALEN VAN SLACHTOFFERS OP SCHOOL

1. Primaire signalen:

- de slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
- ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;
- ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier niet adequaat tegen verweren;
- ze zijn betrokken bij ruzies waarbij ze zich niet kunnen verdedigen;
- hun bezittingen worden beschadigd;
- ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding, ...

2. Secundaire signalen:

- de slachtoffers zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
- ze worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
- ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
- ze geven een angstige en onzekere indruk;
- ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
- ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

SIGNALEN VAN SLACHTOFFERS THUIS

1. Primaire signalen:

- ze komen thuis met gescheurde kleding of bezittingen die stuk zijn;
  - ze vertonen verwondingen (blauwe plekken, schrammen) en geven hier omstreken uitleg voor.
2. Secundaire signalen:

- ze nemen geen vrienden/klasgenoten mee naar huis; ,
- ze hebben geen goede vriend;
- ze worden zelden elders uitgenodigd;
- ze gaan niet graag naar school;

- ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
- ze slapen niet goed;
- ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
- ze zien er bang en ongelukkig uit;
- ze vragen of stelen geld (om pestkoppies om te kopen).

SIGNALEN VAN PESTERS

- a. Algemene kenmerken
  - ze zijn fysiek sterker;
  - ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen;
  - ze zijn impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden;
  - ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe;
  - ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen;
  - ze hebben een relatief positief zelfbeeld.

- b. Op school

- Op school treiteren de pesters vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken. Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere leerlingen en proberen de meelopers op hun hand te krijgen.
- Ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt, bijvoorbeeld roddelen, een vriendin afpakken, uitsluiten, ...

Pestprotocol

Om te voorkomen dat er pestgedrag ontstaat, steken we preventief in op:

- de kanjerafspraken
- denk goed over jezelf en de ander
- pieker niet alleen, deel je zorgen met een ander (ouders)
- denk oplossingsgericht
- geef op een nette manier je mening (met witte pet) en doe je voordeel met kritiek die je krijgt
- de school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil
- hulp in de vorm van maatje/tutor (bemiddeling), in de toekomst.

Het leermoment moet afgesloten worden met:

“Hoe ga je dit een volgende keer doen? Kunnen we verder met elkaar?”.

HANDELEN IN VASTGESTELDE PESTSITUATIES

1. Er vindt een gesprek plaats tussen de pester en het gepeste kind.
2. Voldoet dit gesprek niet (in die zin dat het pesten toch doorgaat) of zijn er meerdere leerlingen bij betrokken, dan vindt er een gesprek met de hele klas plaats. Dit gebeurt volgens vijf stappen:
  1. De ik-boodschap. De leerkracht geeft door middel van een heel duidelijke ik-boodschap te kennen, dat er in de klas een probleem is dat hij niet alleen kan oplossen, maar dat wel opgelost moet worden. Daarbij noemt hij heel duidelijk de probleemsituatie en vraagt de leerlingen oplossingen te geven. Hij benadrukt daarbij dat het probleem opgelost moet worden.
2. Het verzamelen van oplossingen. De leerlingen moeten allerlei oplossingen geven voor aanpak. Soms komen er geen ideeën omdat de leerlingen niet durven of zo'n aanpak niet

gewend zijn. Maar als de leerkracht hen laat merken dat het ernst is door hen wat meer tijd te geven oplossingen aan te dragen, zullen ze in die periode de zondebok wat meer met rust laten. In deze fase mag er nog niet gereageerd worden op de oplossingen. Na verloop van tijd komt er een aantal oplossingen, meestal van de leerlingen uit de zwiigende middengroep.

3. Het evalueren van oplossingen. Alle oplossingen die nadelig zijn voor het gepeste kind en ook voor de pester worden geschrapt. Op die manier geeft de leerkracht aan dat hij geen partij kiest, maar aan alle leerlingen veiligheid wil bieden.

4. Het concretiseren van de oplossingen. Voor iedereen moet duidelijk zijn hoe de geselecteerde oplossingen uitgevoerd gaan worden. Het is daarbij aan te bevelen om ze op papier te zetten en daarna weer met de klas te bespreken.

5. Het evalueren van de oplossingen. De oplossingen moeten met regelmaat geëvalueerd worden. De leerkracht geeft aan dat de evaluatie een vast onderdeel gaat worden van de klassengesprekken. Wanneer er weer signalen komen van pesten dan moet de leerkracht weer teruggaan naar stap 1, maar ook als hij niets hoort, moet hij regelmatig evalueren. Het is van belang om het evalueren dan niet te laten verwateren. In dat geval is het belangrijk om complimenten te geven omdat het zo goed gaat. De leerkracht moet in deze fase de leerlingen duidelijk maken dat het aangeven dat er weer gepest wordt niet hetzelfde is als klikken, maar dat het in principe hetzelfde is als het helpen van de gepeste kinderen.

3. De ouders worden erbij betrokken, in die zin dat ze in kennis worden gesteld van de geconstateerde peestsituatie. Van een ouder wordt verwacht dat hij/zij zichzelf beheerst, positief spreekt over anderomans opvoeding- en kind en overleg voert met school.

4. De leerkracht meldt de geconstateerde peestsituatie aan het team.

5. Met name als er een peestsituatie geconstateerd is, be vraagt de leerkracht zichzelf over zijn of haar eigen functioneren. Hoe is de eigen houding naar de klas en eventueel specifiek naar bepaalde leerlingen toe? Hoeveel ruimte en verantwoordelijkheid krijgen de leerlingen zelf?

Hoe veilig zijn de leerlingen in de klas? Waar nodig, brengt de leerkracht wijzigingen aan in zijn of haar functioneren.

6. Bij een leerling bij wie het gepest worden of pester zijn vooral lijkt voort te komen uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden, kan met de ouders gesproken worden over een eventuele sociale vaardigheidstraining. (Team voor elkaar-gemeente)

7. Als zich voortdurend escalaties voordoen op het plein wordt er extra pleinvacht ingezet.

8. Er wordt regelmatig contact gehouden met de betreffende leerlingen, de groep en de ouders om te horen of de genomen maatregelen succes hebben en blijven hebben of dat er andere stappen nodig zijn.

Tips voor ouders & kinderen

TIPS VOOR OUDERS:

- zorg voor een open communicatie
- plan een vast moment waarop u de dag met uw kind evalueert
- leer uw kind er eerst wat van te zeggen
- inventariseer samen met uw kind wie het kan vertrouwen
- stel de leerkracht op de hoogte en vraag of er voorzien kan worden in een maatje/tutor
- spreek altijd met respect over andermans kinderen en opvoeding
- laat u niet meeslepen in emoties
- spreek steun uit naar uw kind
- maak uw kind duidelijk dat uw kind met de witte pet, oplossingsgericht kan reageren
- oefen het grenzen aangeven
- bespreek om geen "benzine" te geven
- blijf uit de buurt van narigheid
- geef het goede voorbeeld
- wees duidelijk in wat wel- en niet kan
- sta agressie niet toe
- werk samen met school (wat kunnen we voor elkaar betekenen)
- soms helpt het om kinderen een dagboek te geven

TIPS VOOR KINDEREN

- spreek met respect over: je ouders, school, klasgenoten en jezelf
- wil ik stoer zijn? ...dan ga ik op vechtsport
- wil ik de baas spelen? ...Ik vraag een hond
- verveel ik me? ...dan verzin ik een leuk plan
- pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? ...dan stop ik ermee!

Aantekeningen

www.vossestaart.nl

